

WET van .....
houdende nadere wijziging van het Decreet
Beginselen Grondbeleid (S.B. 1982 no. 10,
zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2003 no. 8)
(Wet Bescherming Woon- en Leefgebieden)

ONTWERP

DE PRESIDENT VAN DE REPUBLIEK SURINAME,

In overweging genomen hebbende, dat - ondanks het in artikel 4 van het Decreet Beginselen Grondbeleid opgenomen beschermingsbeginsel ten aanzien van de woon- en leefgebieden, nederzettingen en kostgronden van inheemsen en andere in stamverband levende Surinamers, er toch rechten zijn uitgegeven in en rondom die gebieden als gevolg van onduidelijkheid over de begrenzing van bedoelde woon- en leefgebieden, nederzettingen en kostgronden alsmede het ontbreken van handhaving en sanctionering - het wenselijk is het Decreet Beginselen Grondbeleid (S.B. 1982 no. 10, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2003 no. 8), nader te wijzigen;

Heeft, na goedkeuring door De Nationale Assemblée, de Staatsraad gehoord, bekrachtigd de onderstaande wet:

Begripsbepaling

ARTIKEL I

Voor de toepassing van deze wet wordt onder indicatief beschermde gebieden verstaan de woon- en leefgebieden van inheemsen en andere in stamverband levende Surinamers, zoals bedoeld in artikel 4 lid 1 van het Decreet Beginselen Grondbeleid, die in deze wet indicatief worden begrensd overeenkomstig het bepaalde in artikel II.

Wijziging artikel 4 Decreet Beginselen Grondbeleid

ARTIKEL II

A. Artikel 4 wordt gewijzigd als volgt:

(1) In lid 1 wordt de zinsnede "in stamverband levende bosnegers en indianen" gewijzigd in "inheemsen en andere in stamverband levende Surinamers".

(2) Na lid 2 worden toegevoegd de nieuwe leden 3, 4, 5, 6 en 7:

3. De in dit artikel aangehaalde beschermde gebieden, zijn gelegen rondom de woon- en leefgebieden zoals vermeld op de lijsten van de door het Ministerie van Regionale Ontwikkeling geregistreerde in stamverband levende gemeenschappen en aangegeven op de figuratieve kaarten, welke als bijlagen aan deze wet zijn toegevoegd en hiervan onderdeel uitmaken. Op de figuratieve kaarten zijn de woon- en leefgebieden waarvoor het bepaalde in lid 5 van dit artikel geldt ter algemene oriëntatie aangegeven als indicatieve cirkels rondom de op de kaart aangegeven locatie

van de geregistreerde gemeenschappen. Bij staatsbesluit wordt de kaartbijlage geactualiseerd en gewijzigd.

4. Het bepaalde in lid 3 omtrent de indicatieve begrenzing is niet van toepassing ten aanzien van woon- en leefgebieden van de inheemsen en andere in stamverband levende Surinamers die ten opzichte van andere, niet in stamverband levende woongemeenschappen zodanig zijn gelegen dat door hantering van de indicatieve begrenzing overlapping met die andere woongemeenschappen plaatsvindt. In dat geval wordt ter algemene oriëntatie de indicatieve begrenzing van de beschermde gebieden per geval aangegeven op de in lid 3 bedoelde figuratieve kaarten. Deze woon- en leefgebieden worden eveneens vermeld op de lijsten als bedoeld in lid 3.

5. Binnen de in de leden 3 en 4 bedoelde woon- en leefgebieden worden met ingang van de datum van de inwerkingtreding van deze wet door het bevoegde bestuursorgaan geen nieuwe domeingrond uitgegeven onder welke titel dan ook, noch worden nieuwe mijnbouw- of andere rechten verleend.

6. Het bepaalde in lid 5 is eveneens van toepassing op de uitvoering van enig project als bedoeld in lid 2, tenzij het betreft de uitvoering van een goedgekeurd ontwikkelingsplan voor een omschreven project, dan wel een ontwikkelingsplan van de lokale gemeenschap, na instemming van de betrokken gemeenschap, conform de Free Prior and Informed Consent (FPIC) procedure.

Het project of programma wordt bij staatsbesluit vastgesteld, nadat overleg plaatsvindt met de betrokken gemeenschap overeenkomstig de Free, Prior and Informed Consent (FPIC) procedure, waarna de betrokken Districtsraad en De Nationale Assemblée hierover schriftelijk in kennis worden gesteld.

7. Het bepaalde in lid 5 is niet van toepassing indien het betreft economische activiteiten door en ten behoeve van de betrokken leefgemeenschap waarover de gemeenschap heeft besloten met inachtneming van de Free, Prior and Informed Consent (FPIC) procedure.

B. Na artikel 4 wordt een nieuw artikel 4a toegevoegd luidende:

Artikel 4a

1. Alle rechten die in strijd met het bepaalde in artikel 4 lid 5 en lid 2 van dit artikel in deze gebieden worden uitgegeven of verleend zijn van rechtswege nietig. Het ontbreken van enig document waarin de nietigheid is vastgesteld doet niets af aan de nietigheid.

2. Degene die een recht aanvraagt betrekking hebbende op een gebied in de omgeving van - maar wel buiten een in artikel 4 lid 3 of lid 4 bedoeld beschermd gebied, is verplicht om door een bij het MI-GLIS geregistreerde beëdigde landmeter de grenzen van het aangevraagde gebied en van het in de nabijheid daarvan gelegen beschermde gebied een definitieve kaart te laten vaststellen en deze gegevens bij de aanvraag te overleggen, in verband met het bepaalde in lid 1.

Overgangsbepalingen

ARTIKEL III

1. Rechten die voor de datum van de inwerkingtreding van deze wet reeds zijn toegewezen of verleend en die betrekking hebben op een gebied dat geheel of gedeeltelijk is gelegen binnen een op de figuratieve kaart aangegeven beschermd gebied en waarbij op de dag waarop deze wet in werking treedt nog niet is voldaan aan de voorwaarden of voorschriften inzake onder meer de cultuur, exploratie- of exploitatieplicht, terwijl daarvoor de termijn verstreken is, vervallen met ingang van de datum van de inwerkingtreding van deze wet.
2. In geval het betreft rechten die voor de inwerkingtreding van deze wet zijn toegewezen of verleend en die betrekking hebben op een gebied dat geheel of gedeeltelijk is gelegen binnen een beschermd gebied, waarbij door de rechthebbende slechts ten aanzien van het uitgegeven gebied dat gelegen is buiten het beschermd gebied is voldaan aan de cultuurplicht, in dat gebied door hem investeringen zijn gedaan of economische activiteiten zijn ontplooid in verband met de bestemming in de toewijzing en/of er in dat gebied zich onroerend goed van de rechthebbende bevindt, vervalt het recht slechts voor wat betreft het deel binnen het beschermd gebied.
3. In geval het betreft rechten die voor de inwerkingtreding van deze wet zijn toegewezen of verleend en die betrekking hebben op een gebied dat geheel of gedeeltelijk is gelegen binnen een beschermd gebied, door de rechthebbende ook ten aanzien van het gebied dat gelegen is binnen het beschermd gebied op de datum van de inwerkingtreding van deze wet is voldaan aan de voorwaarden of voorschriften inzake onder meer de cultuurplicht, in dat gebied door hem, overeenkomstig de toewijzingscriteria, noemenswaardige investeringen zijn gedaan of economische activiteiten zijn ontplooid in verband met de bestemming in de toewijzing en/of er in dat gebied zich onroerend goed van hem bevindt, blijft het recht in stand.
4. Voor de toepassing van het bepaalde in dit artikel dient degene aan wie het recht is toegewezen of verleend uiterlijk binnen achttien maanden na de datum van de inwerkingtreding van deze wet een door een bij het MI-GLIS geregistreerde beëdigde landmeter vastgestelde definitieve kaart in te dienen bij de Ministeries van Regionale Ontwikkeling en van Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer, waarop is aangegeven hoe het aan hem toegewezen gebied is gelegen ten opzichte van het beschermd gebied. Onverminderd het bepaalde in de eerste volzin kan de Staat of een andere bedoelde kaart doen vervaardigen.
5. Omtrent de uitvoering en toepassing van het bepaalde in de vorige leden worden door de Ministers van Regionale Ontwikkeling, Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer en Natuurlijke Hulpbronnen voorschriften vastgesteld.

Slotbepalingen

ARTIKEL IV

1. Deze wet wordt aangehaald als: Wet Bescherming Woon- en Leefgebieden.
2. Zij wordt in het Staatsblad van de Republiek Suriname afgekondigd.
3. Zij treedt in werking met ingang van de dag volgende op die van haar afkondiging.
4. De Ministers van Regionale Ontwikkeling en van Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer zijn belast met de uitvoering van deze wet.

Gegeven te Paramaribo, de.....

DESIRE D. BOUTERSE

WET van .....
houdende nadere wijziging van het Decreet
Beginselen Grondbeleid (S.B. 1982 no. 10,
zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2003 no. 8)
(Wet Bescherming Woon- en Leefgebieden)

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. Algemeen

I. De aanleiding voor deze wet is gelegen in de ervaring dat, ondanks de beperkingen die in de wet zijn gesteld ten aanzien van de uitgifte van rechten door de Staat in de woon- en leefgebieden van de inheemsen en andere in stamverband levende Surinamers, er op verschillende momenten door de bevoegde overheidsinstanties domeingronden zijn toegewezen of mijnbouwrechten zijn verleend in de nabijheid van bedoelde woon- en leefgebieden, zonder dat de bewoners van deze gebieden hierin vooraf zijn gekend.

Volgens het oorspronkelijke artikel 4 lid 1 van het Decreet Beginselen grondbeleid van 15 juni 1982, worden "bij het beschikken over domeingrond de rechten van in stamverband levende Surinamers op hun woon- en leefgebieden, nederzettingen en kostgronden geëerbiedigd, voor zover het algemeen belang zich daartegen niet verzet". Echter is bij of krachtens de wet de (wijze van) begrenzing van deze gebieden waarin de genoemde beperkingen voor de Staat zijn aangegeven tot nu toe niet uitgewerkt, ontbreken sancties voor overtreding van het bepaalde in artikel 4 lid 1 en wordt deze bepaling in de praktijk niet altijd gehandhaafd.

Ter bevordering van de sociale rust en een gunstige ontwikkeling ten aanzien hiervan in genoemde gebieden, dient de wet te worden aangescherpt, zodat handhaving mogelijk wordt. Deze wet voorziet daarin, door indicatieve afbakening van de in artikel 4 genoemde gebieden en door sancties op te leggen in geval van overtreding.

Praktisch gezien houdt dit onder meer in, dat er geen nieuwe rechten binnen deze zo genoemde beschermde gebieden worden uitgegeven, dat niet-actieve rechten concessies of andere rechten die geheel of gedeeltelijk in de in de wet aangegeven gebieden liggen en die niet voldoen aan de vergunningsvoorwaarden, van rechtswege vervallen en dat in verband met de rechtszekerheid bepaalde overgangsmaatregelen zijn getroffen voor reeds verleende rechten.

Deze wet heeft het karakter van een voorlopige voorziening om meer rechtszekerheid te scheppen, vooral in deze periode waarin het complexe proces gaande is van regeling van het grondenrechtenvraagstuk van de bewoners van het binnenland. Zodoende zullen deze bewoners niet meer het risico lopen dat de overheid in hun woon- en leefgebieden nog meer rechten uitgeven terwijl het proces gaande is, zodat het proces wat dit betreft in alle rust kan plaatsvinden.

II. Het Decreet van 15 juni 1982, houdende vaststelling van algemene beginselen inzake het grondbeleid (Decreet Beginselen Grondbeleid) voerde een systeem in van landhervorming, waarbij de Staat eigendom houdt van alle domeingronden en bevoegd is deze uit te geven en

overige rechten te verlenen. Volgens de Nota van Toelichting dienen na 1 juli 1982, de datum van de inwerkingtreding van het decreet, aanpassingen van het grondbeleid steeds aan deze beginselen te worden getoetst - waarmee in deze wet rekening is gehouden. Na 35 jaar is uit de praktijk gebleken dat het huidige artikel 4 van het decreet dient te worden bijgesteld en aangescherpt om aan de toen bedoelde bescherming invulling te geven.

Na de inwerkingtreding van deze wet zal in algemene zin goede communicatie en voorlichting over de inhoud en uitvoering van de wet moeten plaatsvinden, onder meer vanuit het districtsbestuur van het desbetreffende district of bestuursressort.

B. Artikelsgewijze toelichting

Artikel 4 lid 1

In ARTIKEL II ten aanzien van artikel 4 lid 1 is het woord "Indianen" vervangen door "Inheemsen" en het woord "Bosnegers" vervangen door "andere in stamverband levende Surinamers".

Artikel 4 lid 3

Het huidige artikel 4 lid 1 bepaalt, dat bij het beschikken over domeingrond de rechten van in stamverband levende Surinamers op hun woon- en leefgebieden worden geëerbiedigd, voor zover het algemeen belang zich daartegen niet verzet. Onder de term "algemeen belang" wordt volgens het tweede lid mede verstaan de uitvoering van enig project binnen het kader van een goedgekeurd Ontwikkelingsplan. Gedoeld wordt op met name grootschalige projecten.

Ter aanvulling en aanscherping van artikel 4 leden 1 en 2, worden volgens het nieuwe lid 3 rondom de woon- en leefgebieden van de in stamverband levende Surinamers beschermde gebieden indicatief aangegeven op de figuratieve kaart in de bijlage behorende bij deze wet. Het betreft de woon- en leefgebieden die reeds bekend zijn, waarvan de geografische ligging bekend zijn en per ressort en district zijn geregistreerd bij het Ministerie van Regionale Ontwikkeling. Dit ministerie houdt de actuele lijsten van de woon- en leefgebieden bij, zodat de indicatieve bepaling van beschermde gebieden daarop kan aansluiten.

Op de figuratieve kaart zijn de beschermde gebieden indicatief aangegeven, en gebaseerd op cirkelvormige gebieden, rondom de op de kaart aangegeven locaties van woon- en leefgebieden, waarbij is uitgegaan van een ruime afbakening met een middellijn van ongeveer 10 km. Voor deze methode is gekozen omdat er nog geen formele dorpsgebieden bestaan. De hantering van deze middellijn kan met name in de kustgebieden overlappings opleveren met andere woongemeenschappen.

Overlappings met andere gebieden van in stamverband levende gemeenschappen vormen geen probleem voor wat betreft de gewenste bescherming. Aangezien het hier niet gaat om toewijzing van gebieden of rechten, maken onderling overlappings van gebieden die worden beschermd niet uit; voor de bevoegde bestuursorganen geldt in al die overlappende gebieden hetzelfde verbod tot uitgifte van rechten. Voor overlappings met andere gebieden van *niet* in stamverband levende woongemeenschappen voorziet artikel 4 lid 4 er in dat ter algemene oriëntatie de indicatieve

begrenzing van bedoelde woon- en leefgebieden wordt bepaald door de begrenzing aangegeven op de in lid 3 bedoelde figuratieve kaarten zelf. Dergelijke indicatieve begrenzingen per woon- en leefgebied worden tevens bijgehouden door het Ministerie van Regionale Ontwikkeling.

Wat betreft de planologisch-technische methode van locatiebepaling van een beschermd gebied wordt nog het volgende opgemerkt. Het vaststellen van een centraal meetpunt per woon- en leefgebied is afhankelijk van 4 meetpunten die aan de rand van het woon- en leefgebied worden geplaatst zo ver mogelijk van elkaar. Het bepalen van de plaats van deze 4 meetpunten is afhankelijk van de opbouw van een woon- en leefgebied, bepaald door diverse objecten met specifieke functies (vb. krutu oso's, woningen, hutten, scholen, medische posten, recreatiezalen, begraafplaatsen, aanmeerplaatsen en overige voorzieningen) die onderdeel kunnen zijn van functionerende woon- en leefgebieden. De 4 meetpunten en het centraalpunt zijn voorzien van geografische coördinaten. De 4 meetpunten zijn twee aan twee door middel van rechte verbindinglijnen met elkaar verbonden en wel op zodanige wijze dat er een snijpunt ontstaat tussen de verbindinglijnen. Dit snijpunt vormt het centraalpunt. Het voorgaande geldt als richtlijn voor de vaststelling van de grenzen van het gebied door het MI-GLIS.

Bij woon- en leefgebieden gelegen langs waterwegen of in de omgeving van gebieden met andere bestemming en/of juridische status of buurlanden, is waar mogelijk een aanpassing gepleegd in het op de kaart aangegeven gebied.

Ingevolge lid 3 kan de kaartbijlage bij staatsbesluit worden gewijzigd en geactualiseerd, als flexibiliteitsbepaling.

Artikel 4a lid 2

Bij aanvragen van domeingrond en concessies in de omgeving van woon- en leefgebieden wordt rekening gehouden met de grenzen van het woon- en leefgebied. De aanvrager dient een door het MI-GLIS goedgekeurde kaart te overleggen waarop duidelijk is aangegeven op welk gebied de aanvraag betrekking heeft en dat het aangevraagde gebied niet overlapt met een beschermd gebied.

Artikel 4 leden 5, 6 en 7

In de nieuwe situatie dient uitgifte en toewijzing van domeingronden en verlening van overige rechten binnen de beschermde gebieden uitsluitend plaats te vinden volgens deze wet. Hiervan kan door de bevoegde overheidsinstantie en met inachtneming van de toepasselijke voorschriften worden afgeweken, echter uitsluitend nadat over de aanvraag van een recht of een voorgenomen uitgifte verplicht overleg heeft plaatsgevonden met de belanghebbende gemeenschap(en) overeenkomstig de FPIC procedure, waarna de Districtsraad en De Nationale Assemblée in kennis worden gesteld. Ten aanzien van deze procedure wordt verwezen naar het United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples (UNDRIP). Dit geldt voor (grootschalige) projecten in het kader van het Ontwikkelingsplan als bedoeld in lid 2 (artikel 4 lid 6). Het in lid 1 gemaakte voorbehoud van het "algemeen belang" heeft door deze wetswijziging geen absoluut karakter meer; ook voor een dergelijk project gelden voortaan de beschermende bepalingen van deze wet.

Deze wet laat eveneens (economische) activiteiten ten behoeve van de gemeenschappen onverlet (artikel 4 lid 7). Hierbij wordt onder meer gedacht aan door en ten behoeve van de gemeenschap ontplooiende activiteiten in het kader van de HKV vergunningen. Benadrukt wordt dat ook in dit geval de FPIC procedure van toepassing is.

Voor de volledigheid wordt opgemerkt, dat de huidige domeingronden binnen de beschermde gebieden domeingronden blijven, wat onder meer betekent dat toestemming voor het uitvoeren van exploratie- of exploitatie activiteiten nog steeds uitsluitend vallen onder de competentie van de bevoegde overheidsinstanties. Thans is door de wet daarvoor wel overleg en toestemming van de gemeenschap vereist.

Paramaribo, 21 juli 2017

De initiatiefnemers:

J. Simons

J. Vreedzaam

M. Bee

S. Tsang

AKKOORDBEVINDING

**Kenmerk: JurO/2812/2017
Paramaribo, 28 december 2017**

Aan: mevrouw R. de Windt
Griffier van De Nationale Assemblée

Van: de heer Fayaz A. Sharman
Hoofd Juridische Ondersteuning in
De Nationale Assemblée

Datum: 28 december 2017

Betreft: WET.....,
ontwerpwet houdende nadere wijziging van het Decreet
Beginselen Grondbeleid (S.B. 1982 no. 10, zoals laatstelijk
gewijzigd bij S.B. 2003 no. 8) (**Wet Bescherming Woon-
Leefgebieden**).

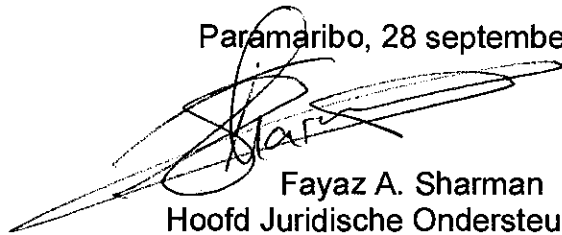
=====

Geachte Griffier,

Na screening van de op vrijdag 22 december 2017 goedgekeurde ontwerpwet als in hoofde genoemd met de bijbehorende Memorie van Toelichting, deel ik u mede dat er mijnerzijds geen op-en aanmerkingen bestaan.

De goedgekeurde ontwerpwet met de bijbehorende Memorie van Toelichting kan derhalve aan de President worden toegezonden ter bekrachtiging en afkondiging.

Paramaribo, 28 september 2017

Fayaz A. Sharman
Hoofd Juridische Ondersteuning in
De Nationale Assemblée

DE
NATIONALE
ASSEMBLÉE
VAN DE REPUBLIEK SURINAME

*Gezien
28/12/2017*